

ДАНАС НА ПОЗОРЈУ

18.40 и 19.30 часова / плато испред СНП-а
Наступ гудачког квартета „Stringendo“

19.00 часова / СНП, фоаје Сцене „Пера Добриновић“
16. међународна изложба
„ПОЗОРИШТЕ У ФОТОГРАФСКОЈ УМЕТНОСТИ“
Отварање изложбе, уручење награда

20.00 часова / СНП, Сцена „Јован Ђорђевић“
СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ ФЕСТИВАЛА
Беседа: Бранка Петрић Фехмију

Такмичарска селекција

Ана Ђорђевић

СМЕДЕРЕВО 1941.

Представа је посвећена глумцима СНП-а
настрадалим у смедеревској експлозији 5. јуна 1941.

Српско народно позориште Нови Сад

Редитељка: АНА ЂОРЂЕВИЋ

Драматуршкиња: НИКОЛИНА ЂУКАНОВИЋ

Сценографи: ЖЕЉКО ПИШКОРИЋ, МЛАДЕН СТОЈАНОВИЋ и МАЈА ВУЈОВИЋ

Костимографкиња: МАРИНА СРЕМАЦ

Композитор: ДРАШКО АЦИЋ

Сценски говор: др ДЕЈАН СРЕДОЈЕВИЋ

Сценски покрет: ДУШАН ВУКАШИНОВИ

Асистенти редитеља: АЛЕКСА ПАНТИЋ и РУЖИЦА АЊА ТАДИЋ

Улоге

МИЛАН КОВАЧЕВИЋ

ТАЊА ПЈЕВАЦ

ЈОВАНА МИШКОВИЋ

ВУКАШИН РАНЂЕЛОВИЋ

АЛИСА ЛАЦКО

ТИЈАНА МАРКОВИЋ

АЉОША ЂИДИЋ

ГОРДАНА ЂУРЂЕВИЋ ДИМИЋ

МИЛОВАН ФИЛИПОВИЋ

МАРКО САВКОВИЋ

Кларинет: САША МИЛОСАВЉЕВИЋ

Представа траје 1 сат и 50 минута

Беседа на отварању 65. Стеријиног позорја БРАНКА ПЕТРИЋ ФЕХМИЈУ, глумица

Да ли постоји стварање без приказивања – пита се Аристотел у Бајчетићевој књизи *Хисторионика*. Преминули професор Предраг Бајчетић оставио нам је у аманет три веома важне књиге о позоришту, глуми и режији, а и сам је, не једанпут, био гост Стеријиног позорја.

Пред нама је период прилагођавања на заједнички живот са станарем за кога знамо само да постоји и да је опасан. Оборио је на колена цео свет. Презиме станара је *COVID-19*.

Сваки дан о њему сазнајемо неке нове истине, упитне, невероватне, немогуће, на ивици лудила, које нас испуњавају песимизмом, неверицом и тешкоћом да у овом часу пронађемо делиће наше вере и оптимизма.

Али, ето нас ипак овде, уместо у мају – у септембру. Хвала организаторима на храбрости. Символ највећег процвата класичне Грчке у V веку пре нове ере био је владар Перикле. Нажалост, умро је од страшне куге. Није забележено како су театри тада, пре две и по хиљаде године, преживљавали. Али преживели су. Па ће и сада бити тако.

Уз сву огромну бригу за оне који немају стална примања, надам се да ће наши финансијери учинити све да се не деси да стање у култури не може више да иде на поправак.

Славимо шездесет пет година Стеријиног позорја. У оно време, студенти свих академија, из целе бивше нам земље, имали су прилику да дођу на Позорје, да се упознају, друже, па су та пријатељства остала и до данашњег дана.

Било нам је баш фино. Одмах ми се допао назив Позорје – лепа реч. Доктора Драшка Ређепа памтим као насмејаног и за све узрасте љубазног домаћина.

Себе доживљавам као присуствувачицу а понекад и записувачицу онога што је било и што бива. Статистика је показала да сам на Стеријиним позорјима била дванаест пута. Баш сам се изненадила. Сећам се, први пут, 1962. година. Већ сам члан ЈДП-а. Тријумф представе *Ошкриће* Добрице Ћосића. Режија – Мата Милошевић и Предраг Бајчетић. На сцени педесет глумаца. Све велике звезде. Трагично епска прича. На крају ће цркву са свим људима у њој Немци бацити у ваздух.

Љиљана Крстић ће проклињати *да им се њишеви завежу и очи и мисли*, жене ће се сећати најлепших речи, ја ћу викати *родићу, ойросишише, родићу – зар у цркви?!*, одговараће; Беким Фехмију ће рећи *да се не боји ни Боја ни ножа* и добиће награду као најбољи млади глумац, а Стојан Дечермић ће изговорити узбудљиву, прву псовку на сцени: „'бем ти пут којим иде човек и све славе, свеце и богове, 'бем ти сан и мисао, 'бем ти себе мртвог, 'бем ти, 'бем ти, јао, 'бем ти“.

Онда је почео аплауз, а та прва поетска псовка биће зелено светло за све потребне и непотребне псовке које слушамо са наших сцена.

Онда је Нови Сад добио нову велику позоришну зграду – 1981. године, испред које нас дочекује скулптура Стерије и као да нам поручује: „Ја сам живео, очигледно да сам још жив и сигурно ћу и даље живети“.

Године 1984. гостујемо са *Балканским шпјијуном* на великој сцени, где је мој велики пријатељ Данило Бата Стојковић освојио Стеријину награду. Тада сам, у лавиринту ходника, степеништа, гардероба нове зграде, скоро закаснила на сцену. Ту изгубљеност осећам до данашњег дана. Сваки пут када се вратим на Стеријино позорје, тај страх је у мени.

„Друштву су с времена на време потребни витамини, а одавно и јаки лекови, провокативни, страсни, никако не успављујући, којима га позориште на овај или онај начин лечи, или бар верујемо у то“, рекао је писац Слободан Селенић.

Имала сам срећу да видим *Рогољубце* Мате Милошевића, 1956. Трчали смо као млади глумци да гледамо Рахелу Ферари као Зеленићку, Милана Ајваза и Виктора Старчића како продају Војводину.

Затим, 1987, на Позорје долазе *Рогољубци* чувеног Дејана Мијача. Критичар Јован Вава Христић пише: „Главна улога у том комаду, поред сјајних глумаца, јесте – идеја“.

Шездесет година после Матиних *Рогољубаца*, *Рогољубци* Андраша Урбана, у извођењу Народног позоришта Београд прште од енергије, експресије, ритма који нам не даје да дишемо.

Дејан Мијач ће први *Покондирену шикву* (1974) окренути наопачке. Главни лик биће не једна ругајућа, него трагична судбина жене која хоће нешто боље и друкчије.

Све ово само је делић онога што се дешавало у последњих 65 година.

Свет се мења. Литература се мења. Позориште, као место највеће слободе – што је одавно речено, и оно се, заједно с публиком и са протагонистима, мења – и тако би морало бити.

Ипак, без обзира на промене, живимо на плећима наших предака. Сећам се многих којих више нема и поздрављам што су својим талентом и креативношћу допринели да ово наше Позорје одолева времену и живи до данашњег дана.

Створиће се нова генерација која ће веровати да од ње све почиње, и нека верују, као што смо и ми некад веровали, али врло добро знамо како то није истина. А истина је да је ово веома лична прича.

За мене, Нови Сад је место најлепших успомена, да не говорим што ће ускоро бити европска престоница културе. Нема лепшег признања за један град и за једну земљу.

Ето тако, глумци стижу и пристижу, а видим, на нашу радост, да сте пристигли и ви, драга публико. Значи – Позорје може да почне.

ИЗВЕШТАЈ СЕЛЕКТОРА

Такмичарска селекција

СМЕДЕРЕВО 1941. – текст и режија Ана Ђорђевић; Српско народно позориште Нови Сад (Србија)

Полазећи од трагичног историјског догађаја (страдање ансамбла Српског народног позоришта у експлозији смедеревског стоваришта муниције, јуна 1941), чију хронологију само привидно следи, Ана Ђорђевић развија кроз сложени али модерно течни текстуални наратив, параболу о трима световима – историјском, интимном и позоришном. Надграђујући овакву ситуацију редитељском поставком у којој се пулсирајућа сведеност емоција убедљиво усклађује са симболичним акцентима, ауторка успева да кроз спајање, али и међусобну релативизацију поменутих светова предочи идеју о праштању као јединој могућности опстанка појединца и театра.

Светислав Јованов

ЕКС ЛИБРИС

МИЛИЧИНА МАЈКА (*Оћима се.*): Ма, где ме вучеш? Склањај руке с мене!

ЧИНОВНИК: Уђите.

МИЛИЧИНА МАЈКА: Нећу!

ЧИНОВНИК: Уђите, молим вас.

МИЛИЧИНА МАЈКА: Нећу да улазим!

ЧИНОВНИК: Неће да уђе.

МИЛИЧИНА МАЈКА: Она није ни кренула на тај воз, колико пута треба да вам се каже, идиоти? Није ушла у воз!

ЧИНОВНИК: Нашли смо нешто. Дођите да видите. Ствари...

МИЛИЧИНА МАЈКА: Шта ствари? Ма, какве ствари?

ЧИНОВНИК: Њена лична карта, доста очувана, има ту и неких женских ташница...

МИЛИЧИНА МАЈКА: Ви нисте нормални! Да ме оставите! Да ми нисте више пришли! Она уопште није ушла у тај воз.

ЧИНОВНИК: Госпођо, према подацима, сви глумци су ушли у воз број 4714, на релацији Смедерево–Велика Плана – Пожаревац, с поласком у 14:12, осим... (*чиџа*) Марко Караклајић, мушкарац средњих година. Тешке опекотине лица, повреде трупа, прелом леве руке. У стању шока. Прелиминарно испитан 6. јуна у 17h. Поновно испитивање заказано за...

МИЛИЧИНА МАЈКА: Немате прецизне информације, незналице, ошљарите, играте се људима, пртљаг је њен остао код мене, што би без пртљага полазила на пут?

ЧИНОВНИК (*Збуњен, Проишљивачу.*): А где је онда Милица Спасић?

МИЛИЧИНА МАЈКА: Доћи ће! Доћи ће ускоро. Отишла је да купи кифлу и јогурт, вратиће се. Будале!

(Ана Ђорђевић, *Смедерево 1941*)

ТЕКСТ И РЕЖИЈА

**Ана
Ђорђевић**

Рођена у Београду, 1977. Позоришну и радио режију дипломирала је на Факултету драмских уметности у Београду (режијом Шекспировог *Сна лешње ноћи* 2001. у Градском позоришту Подгорица). Од тада активно режира у Београду, Скопљу, Суботици, Бањалуци, Сомбору, Крушевцу, Новом Саду. За већину представа писала је ауторски текст или драматизовала прозно дело. Неке од њених представа освојиле су велики број награда на фестивалима у региону.

Значајније режије: Киш/Балетић/Ђорђевић: *Ред војње Андreasа Сама* (Југословенско драмско позориште 2005), Молијер: *Дон Жуан* (БИТЕФ театар 2005), Ђовани Бокачо: *Декамерон* (Вечерња сцена Позоришта „Бошко Буха“ 2006), Лаза Лазаревић: *Швабица* (Југословенско драмско позориште 2009), Достојевски: *Зайиси из њодземља* (Југословенско драмско позориште 2010), Гогољ: *Женидба* (Народно позориште Сомбор, 2010), Петар Михајловић: *Радничка хроника* (Народно позориште Републике Српске Бања Лука 2010), Ана Ђорђевић: *Ѓакон* (Српско народно позориште 2013), Ана Ђорђевић: *Четрнаестна* (Народно позориште Републике Српске 2013), Шекспир: *Многo вике ни око чега* (Народно позориште Сомбор 2015), Стојан Срдић: *Моје деце* (Београдско драмско позориште 2016), М. Крлежа: *У аџонији* (БеоАрт и Југословенско драмско позориште 2016), по Андрићу: *Аника и њена времена* (Српско народно позориште Нови Сад 2017), Ана Ђорђевић: *Црне краљице* (Народно позориште Суботица – Драма на мађарском 2017), М. Црњански: *Роман о Лондону* (Београдско драмско позориште 2018).

ИЗ МЕДИЈА

Смедерево или прљаве руке

Представа Српског народног позоришта *Смедерево 1941.* списатељице и редитељке Ане Ђорђевић посвећена је глумачкој трупи која је 5. јуна 1941. године изгубила животе у смедеревској експлозији. Иако је више пута писано о овом догађају и обележавано на разне начине, свакако не и довољно, ово је први пут, уметнички уобличено, да се ова трагедија истражује у театру. (...) Стога, покушај Ане Ђорђевић и драматуршкиње Николине Ђукановић да се овом темом не баве искључиво документаристички, већ да узму све околности и приче у обзир, био је успешан – конструисана је оригинална прича из преломљене перспективе, која поставља важна питања о почетку зла и нацизму уопште. Асоцијативна и фрагментарна радња, изграђена на историјским чињеницама, омогућила је слојевите интерпретације докумената, покрећући важне уметничке, друштвене и политичке недоречености и вечита питања о правди и злу.

У ефектној и ненаметљивој сценографији Жељка Пишкорића, Младена Стојановића и Маје Вуковић представљен је низ трагичних последица на плану интимног живота, породичног, љубавног и шире – који, у много чему, додатно појачавају експлозију на метафоричком плану. Иако до данас није познат узрок експлозије велике количине оружја и муниције коју су нацисти, после априлског рата, одузели од поразене Војске Краљевине Југославије, а који за уметничку оцену ове представе можда није ни кључан, редитељска имагинација креирала је, заједно са глумцима, слику истине и смисао експлозије у представи. Баш у тим недоумицама, које су уобичајене када се говори о оваквим темама, лежи позоришна сочност хетерогених сцена из којих се на нас преноси узбуђење и тескоба онога што је редитељка замислила. Тероризам се транспонује у свеопшти терор страхом који уништава мале, обичне људе. Таква једна идеја постављена у представи сигурно захтева филозофско тумачење. Или другачије, тумачење које преиспитује концепцијске претпоставке филозофског дискурса, једно филозофско разматрање позоришта које нас може тргнути из сањивог дремежа у више или мање удобним столицама у позоришту. Та дубоко сондирана интроспекција страдалих глумаца, обојена нервом етичког преиспитивања и самокритичности, открива интимну чежњу за бољом уметничком стварношћу и бегом из ратног кошмара у који су запали, које никада није без извесног горког осећања. Појавом нацизма и фашизма, идејна дезоријентација и изгубљеност у свету, у потрази за склоништем „од Издајника, који дува у груди људске“ родила је ону жудњу за уметношћу, још јаче него пре. Та чежња за удаљеним уметничким и позоришним просторствима остала је један од кључних мотива ове представе. Флуидно прожимање путева страдања и могућности разрешења приче о једном пијачном дану када је страдало на хиљаде људи и интимног пејзажа оних глумаца у Смедереву није само дато у том урањању у видике уметничких визија, него у непрекидном преиспитивању глумачке професије и свега онога што глумац представља у друштву у том времену. Испитивањем преживелих о глумцима и слика о глумци-

ма који су посетили Смедерево, у фрагментарној структури ове представе тиче се оних глумаца који „очајнички траже признање“, који не знају да ли ће добити плате за претходни период, и ако је добију, да ли ће бити довољно да преживе; као и преиспитивање заступљеног мишљења да је позоришна критика „чепркање по утроби, ругање детета у глумцима“.

Потресан текст Ане Ђорђевић, погодан да докаже да је „размена мишљења најинтимнији чин“ и да покаже из више угла ужасан кошмар српског народа, у много чему је покренуо гледалиште, у изведби релативно младе глумачке поставе, подсећајући нас све да смо дужни да размишљамо о овим питањима. Ова представа на позоришни начин преиспитује нашу одговорност у том ланцу уништења, покушава да докаже где се налази граница између последице и узрока. Посебно када је реч о политички активном интелектуалцу или некоме ко тежи да буде део друштвеног живота, преиспитивање о сопственој кривици је неизоставно – чак је и Сартр размишљао о прљавим рукама, што се у представи неколико пута наглашава, тако што глумци посматрају своје руке и наизглед проверавају своју кривицу.

Милена Кулић

Почетак сезоне у Српском народном позоришту обележила је праизведба оригиналног драмског текста *Смедерево 1941.* редитељке Ане Ђорђевић. Јасно, али не једноставно, можда чак једноставно, али не једнозначно, емотивно, али не патетично она испреда причу о погибији седамнаесторо глумаца Српског народног позоришта у снажној експлозији

ИНТЕРВЈУ

магацина муниције, војне опреме и горива у Смедеревској тврђави само месец дана од почетка Другог светског рата, 5. јуна 1941. године. На трагу истинитог догађаја, ради се о експлозији која је имала снагу бомбе бачене на Хирошиму и која се осетила чак у Београду, Ђорђевићева пише не-документаристички драмски текст, самосвојну реконструкцију догађаја, стављајући у фокус судбину глумца, позоришта и човека уопште. Будући да никада није доказано шта се заиста догодило тог петог јуна, она користи трагични повод да кроз криминалистичку истрагу, класични трилер замајца, покрене трактат у славу читавог глумишта, проговори о положају глумца у тешким, злим временима. Евоцирајући последњи дан у животу сваког од новосадских глумаца пристиглих тог фаталног дана по плату, црквицу која се исплаћивала у центру тадашње Дунавске бановине – Смедереву, ауторка плете мрежу етида на тему глумачког зноја, предрасуда које носи тај позив, истовремено стежући омчу растућег нацизма око врата сваког од њих и дајући нам на знање да би до експлозије дошло кад тад, пре или касније, јер је такав усуд, јер игра небеских стаклених перли (сценограф Жељко Пишкорић), неумитно води експлозији, праску, а он је почетак и крај свега. Ипак, представу из метафизичких висина, а код Ане Ђорђевић се увек ради о фином осећају за позоришни језик и стилизацију, у стварност враћа списак имена погинулих глумаца који допире са звучника у замраченој сали на ползу позоришта. Слава им.

Ивана Петровић (РТВ)

(...) Петог јуна 1941. године, у Другим светским ратом захваћеном Смедереву, догодила се страшна експлозија војног складишта, у којој се не зна тачан број погинулих (на хиљаде), али зна се да је погинуло 17 глумаца Народног позоришта Дунавске бановине, данашњег Српског народног позоришта. Праизведбом *Смедерево 1941.* евоцира се успомена на ову трагедију, као повод за дубљи и опсежнији уметнички приказ односа живота и уметности, идеала и реалности.

Пробе *Злочина и казне* идејни су сиче, основа драме *Смедерево 1941.* Ане Ђорђевић, у којој фрагментарно, елипсима и флешбековима, списатељка и редитељка представе успоставља односе између ликова Достојевског и глумца који ће под окупацијом фашиста изгубити животе. Они их баш немају ни пре тога. Њихови родитељи, ближњи, углавном показују нетрпељивост, неразумевање према позиву који се чини племенит, осим кад резигнирана глумица и сама не устврди: „Оно што ми играмо, то су такве глупости, да мирно можемо да спавамо под сваким режимом... То што ми играмо, то је млађење празне сламе, једна збрдаздола склепана читанка превазиђених идеја о човеку, неоригиналних али звучних полуистина, и, да будем до краја искрена, не знам како ћемо на Страшном суду рећи од чега смо хлеба јели. Моја је животна трагедија што сам глумица.” Иронично или не, у сценској верзији текста који игра Тања Пјевац, парафразирајући, овај моменат је био још јачи, због додатака о неинвентивности и оправданој незаинтересованости било кога озбиљнога, за позориште и оно што се у њему дешава. И једини истинит. Јер, да би уметнички одмерили (савремени) свет, морамо да рачунамо и на властити допринос. (...)

Игор Бурић (*Дневник*, 1. 10. 2019)

Др Мирослав Мики Радоњић

директор
Стеријиног позорја

Ово што сада живимо је све, само не нормално, а живот у страху није живот

Нисмо размишљали о отказивању фестивала. Веома је важно да се пошаље порука да је позориште могуће и у време пандемија и да театри свакако нису легло заразе, већ места која негују слободу мисли, говора и сваку врсту уметничких слобода, па и критике патолошких друштвених феномена у времену и срединама у којима егзистирају.

Са тим мислима и извесном дозом забринутости 65. фестивал дочекује директор Стеријиног позорја Мики Радоњић. У разговору за Билтен открива и низ занимљивих детаља о томе како ће изгледати најважнији домаћи позоришни фестивал у години коју нећемо памтити баш по лепом...

С каквим осећајем дочекујеш ово Позорје? Верујем да је шемјераштура догађајно догодила збој страха од епидемије и што да нешто не крене до злу, чујем да је то страх свих људи који нешто организују?

• Након дугог размишљања о томе могу ли да понудим неки рационалан одговор на питање о емоцијама, могу само да кажем да се осећам празно и исцрпљено. Након два померања, 65. позорје ће се одржати, али ни у дану када почиње фестивал, још увек не знамо са сигурношћу да ли ће све представе бити одигране. Неки „геније“ лансирао је ту бесмислену тезу о „новој нормалности“ којој се морамо прилагодити, а за мене постоје само и искључиво нормалност и ненормалност. Ово што сада живимо је све, само не нормално. Истовремено сам очајан јер због смањених капацитета гледалишта велики број заинтересованих неће бити у прилици да прати представе, али и охрабрен оправданим разочарањем, па и љућом гледалаца који нису успели да купе улазнице за Позорје – то доказује да и даље постоје људи којима је конзумација врхунских културних и уметничких садржаја насушна потреба и у ова зла времена. Не осећам страх, само забринутост. Живот у страху и није живот.

Колико је времена, новца и живаца коштало што оглађање фестивала?

• Организација и реализација сваког фестивала подразумевају и одређени стрес. Овај пут све је подигнуто на куб. Одлагање термина, координација са позориштима учесницима, неизвесност због епидемиолошке ситуације, обезбеђивање техничких и свих других услова за извођење представа, умногоме су искомпликовали целокупну ситуацију.

Шта се током оглађања издубило? Да ли је што ишта селекција? Хоће ли неко бити закинућ због тога?

• Селекција је претрпела минималне измене. Из такмичарског програма изостаје представа *Маршоници шрче њочасни крућ* Душана Ковачевића, *Magyar Színház* Будимпешта (Мађарска), режија Паоло Мађели, у програму „Кругови“ неће бити „Театр. doc“ из Москве (Русија) и њиховог остварења *Семинаристички: Шрединтеров боћ*, драматургија и режија Јуриј Шехватов. У оф програм уврштена је представа Атељеа 212 *Лоунли њленећ (Lonely Planet)*, *Њурисичка ѡура кроз дис(у)ѡицију*, концепт, текст и извођење Маја Пелевић, Димитрије Коканов, Олга Димитријевић, Тања Шљивар, Игор Коруга.

Да ли сће размишљали да одустанеће до фестивала ове године, као што је урадио Бишеф код нас или неки други регионални фестивали?

• Нисмо размишљали о отказивању фестивала. Веома је важно да се сачува континуитет манифестације која траје 65 година, али и да се пошље порука да је позориште могуће и у време пандемија. Театри свакако нису легло заразе, већ места која негују слободу мисли, говора и сваку врсту уметничких слобода, па и критике патолошких друштвених феномена у времену и срединама у којима егзистирају.

Остају ли у итри сви најављени ѡросѡори иѡрања?

• Да. Програми ће се одвијати у Српском народном позоришту, Новосадском позоришту/Ујвидеки синхаз и Позоришту младих.

Каква је ѡроцедура око доласка сѡраних екиѡа, сарајевске и хрвајске?

• Екипа Загребачког казалишта младих може да уђе у Србију са негативним PCR тестом који није старији од 48 часова. Они ће резултате тестирања добити на дан поласка у Нови Сад, и остаје нам нада ће све бити у реду. Када је реч о екипи из Сарајевског ратног театра и Камерног театра 55, њима није неопходан тест, али су процедуре на граници такве да морамо сачекати да уђу у Србију и да са сигурношћу кажемо да ће њихове представе бити одигране на 65. Стеријином позорју.

Да ли је нешто од свега што ћемо гледаћи моћло да буде изведено најољу?

• Измештање на отворене сцене подразумева озбиљне финансијске издатке, техничке могућности, али и реди-

тељске, сценографске, па и драматуршке интервенције на представама, што у контексту једног великог такмичарског фестивала није лако изводљиво.

Јесу ли неки ансамбли имали догађају, можда ѡангемијску рајдер листу?

• Није било посебних захтева, осим што ћемо сви заједно морати да се придржавамо здравствених протокола и препоручених превентивних мера.

Како моћу бићи зашѡићени извођачи, глумци и њихове екиће?

• Позоришта су започела редовну сезону и представе се увелико играју на сценама театра у региону и у нашој земљи. Под истим условима изводиће се и на Стеријином позорју. Посебна пажња је усмерена на здравствено стање глумца, као и на личну одговорност.

Какве сће мере у Позорју ѡрегузели? Какве ће мере бићи ѡоводом уласка, ко ће ѡрашћићи да ли ѡублика ѡошћује мере? Како ће бићи орѡанизован улазак ѡублике у ѡозоришће? Да ли је Позорје можда израдило ѡозоријанске маске за ѡублику, које ће моћи да се куће?

• Мере и препоруке прописао је Кризни штаб Републике Србије за сузбијање заразне болести COVID-19, и оне ће бити поштоване. Дакле, ношење заштитних маски, мерење температуре на улазу, дезинфекција руку, дезо-барјере, попуњеност гледалишта 50%. Сви који не буду имали маске – добиће их на уласку у позоришта. Обезбеђење и развођачице побринуће да све буде у складу са мерама заштите.

Како ће се седећи? Колико ће у ѡросеку ѡуди гледаћи ѡредсѡаву на „Пери“ а колико на „Јовану“?

• Свако друго место мораће да остане слободно. Око 180 гледалаца ће гледати представе које се играју на сцени „Пера Добриновић“, а око 480 на сцени „Јован Ђорђевић“.

Како ће бићи на најдужој ѡредсѡави на Позорју? Посћоје ли неке догађаје мере?

• *Semper idem* траје шест сати, са три паузе. Ради се о заиста одличној представи сомборског Позоришта, заснованој на истинском ремек-делу Ђорђа Лебовића, у драматизацији и режији Горчина Стојановића. Током пауза, публика ће имати прилику за освежење, уз поштовање превентивних мера.

Да ли си у време ѡангемије у другим ѡозоришћима гледао неке ѡредсѡаве? Како је што изгледало?

• Био сам на неколико премијера и, да будем сасвим искрен, није то прави доживљај, јер полупразно гледалише, у којем сви седимо са маскама, не омогућава нарочито пријатну атмосферу. Срећом, те представе су својим уметничким донетима допринеле да укупан утисак ипак буде повољан.

Шта ми, као пандемички гледаоци, новим понашањем у позоришту губимо? Добивамо ли ишта?

• Осим могућности да, упркос свему, уживамо у ономе што позориште као важна уметност пружа, остало ће – надам се – ускоро да прекрије вео заборава.

Ако сам добро разумела, само једна представа у селекцији тематизоваће диспанцу и новонастале околности. Хоће ли, у том смислу, на наредном Позорју све бити управо о пандемичком човеку и само једна мимо теме?

• Не верујем да ће се то десити. Ако узмемо за пример шпанску грозницу из 1918/19. године, чињеница је да нема нити једног иоле значајнијег драмског текста који се бави том темом. Уверен сам да ће тако бити и сада.

Ако се људи боје и држе социјалну диспанцу – а ипак би да нешто виде – које су то шок тори представе које се морају видети на овом Позорју?

• Све представе, свака на свој начин, заслужују да буду виђене. Нажалост, због врло ограниченог капацитета гледалишта, бројни заинтересовани неће моћи да погледају оно што би желели.

Како су се позоришта снашла у пандемичким условима? Зашто је у позоришћима рад малтене нејожељан, а коцкарницама све дозвољено? Шта то говори о нама?

• Позоришта и биоскопи нису радили пуних шест месеци, док је готово свима другима то омогућено. Створио се лажни утисак у јавности да су театри легло заразе. Ја то не желим и нећу да прихватим. Већ сам на једно од претходних питања одговорио како доживљавам улогу позоришта у друштву.

Да ли си добијао неке сигнале, савеште, сујестичке позоришних људи поводом овогодишње фестивала који у својој историји не памти овако нешто – бомбардовање је ипак било друшачије искуство јер смо могли да се дружимо и ипак пребродимо све?

• Драго ми је што и даље постоји солидарност међу позоришним људима која се испољава највише управо у неким екстремним ситуацијама. Порука једног директора позоришта како је важно да се Позорје одржи, јер то би био знак да је могућа и позоришна сезона, даје нам додатну енергију и ентузијазам да ово што радимо није узалудно.

Разговарала Снежана МИЛЕТИЋ

Светислав Јованов

драматург и театролог,
Селектор 65. Стеријиног позорја

Оправданост тенденције сопственог избора

Светислав Јованов за Билтен говори о својој селекцији, начину на који је она рефлексивна савременог тренутка, могућностима које се могу отворити у будућности (сутрашњици) српског позоришта, уколико нам упориште буде јасно и добро уземљено, док савет будућем селектору/селекторки шаље цитирајући *Хамлета*.

Селекцију сте назвали Сиварношћ чуднија од машине. Како сада доживљавате свој избор у контексту пандемије и свега што се дешавало у прошеклих око пола године? Осим што сиварношћ постоје све невероватнија од машине.

• Изреком *Truth is stranger than fiction*, насталом као парафраза стиха из Бајроновог *Дон Жуана*, коју је касније прославио Едгар Алан По – послужио сам се као заједничким именитељем за представе из протекле сезоне, које, на уметнички аутентичан начин, непосредно артикулишу и проблематизују стварност, али притом и самом механизму театра приступају као феномену који тражи критичко сагледавање, без икаквог фразирања о „невиности и чистоти“ уметности (и уметника). Данас, шест месеци након окончања селекције, јасно ми је: иако нисам преценио одабрана остварења, у великој мери „потценио“ сам стварност. Јер, преко мене је – као и преко свих нас – прешла, овлаш *маскирана* у рухо вируса SARS-Cov 2, читава „скраћена историја“ блаженог 21. века. Она општа: планетарне гласине, пропагандне спекулације лекара и фармацеутских концерана, али и булажњења медијских врачева и антивакцинашких манијака, прљаве игре за геополитичке поене. А као да то није доста, и она посебна, „нашка“ стварност: позив на шопинге у градовима смрти, а онда одмах безразложна затварања старије популације, топаловићевске претње пуним гробљима, бескрајна сервилност „стручних“ чиновника и недодирљивост коцкарско-сплаварске криминалне мануфактуре, мали али обећавајући пропламсаји гнева, опуштања на улицама које су породили замор, летаргија и, коначно, самоубилачко-радосно препуштање судбини, ако такво нешто још постоји изван трагедије на сцени... Једном речју, и даље верујем у оправданост тенденције сопственог избора, али ми се, истовремено, те представе чине као

умилно таласање поетске пене над понором стварности – а не остаје нам ништа друго него да се, макар за тренутак, за ту пену ухватимо.

У образложењу селекције говориће о томе да „позоришта у Србији завршавају сезону 2019/2020. у знаку дубоке економске кризе, али ипак тако, барем кад говоримо о најрелевантнијем што су ова позоришта изнедрила, у знаку повишене уметничке и друштвене самосвести“. Како видиће будућност наше позоришта насјам тој, како сами кажеће, привидној парадокса?

• „Будућност нашег позоришта“ је крупна реч, превелика за мене у овом тренутку; радије бих говорио о „сутра“. А за то сутра била нам је преко потребна једна добра криза: наима, рећи да је позориште у кризи, то значи констатовати да је оно живо. Невоља је, међутим, што је нашим позориштем овладава парализа. Она се састоји како у чињеници да се буцети смањују (а да се то прихвата као нормално), тако и у већ забрињавајућем одсуству школованих стручних кадрова у театрима и, коначно, у одсуству напора за едукацију будућних гледалаца. С друге стране, судећи према реакцији већине позоришних посленика – поготово позоришних управа – на ситуацију коју је изазвала још неокончана епидемија, чини се да повећани притисак није изазвао (уз часне изузетке) плодносну кризу, већ даљу парализу. Рецимо, ни издалека нису искоришћене шансе за (летњи) излазак театара на отворене просторе, чак то нису учиниле ни неформалне трупе – да не говорим о озбиљнијим проблемима (преживљавање слободних уметника и слично). Будућност никоме није загарантована – у оваквим условима, једина перспектива којој се наше позориште може надати јесте – да преживи блиску будућност.

У састављању селекције шта је, овај пут, јер све већ били у улози селектора, за вас био највећи изазов?

• Као што се сваки писац при сусрету са празним листом папира (или празним екраном) суочава увек са истом тешкоћом, тако је, у принципу, и са селекторским послом. У раздобљу између мог селекторског мандата 1998–2000. и претходне две селекторске године, свет се темељно променио – од начина комуницирања, преко технологије, до театарских поетика – али природа изазова за мене је остала непромењена: Прво, остати доследан у критеријумима (под условом да их имаш). Друго, покушавати да, пре свега, назреш појаве и вредности које долазе, новум који се тек помаља (за шта је потребно да тога, наравно, у позоришту има). И коначно, бити спреман да послушаш не само мишљења других већ и да, у тренутку који се не може предвидети, послушаш оно ирационално, да уважиш вредност чаролије која крши сва правила и постојеће вредности – и бити свестан да ћеш за то платити цену (а цена се увек плаћа).

У селекторском извештају говориће и о проблему одсуства дујорочних рејтерскоарских концепција. Шта бисте предложили као решење тој проблему?

• Запослити у позориштима што више стручних, младих, перспективних драматурга и менаџера – или бити

поштен, па укинути институције на којима се они школују. И једно и друго је продуктивније од садашње ситуације аматеризма, безидејности и лажног тржишног лицемерја.

Како бисте представили овогодишњу селекцију „Кругова“?

• С обзиром да је, због ограничења изазваних пандемијом вируса, онемогућен долазак изузетно провокативне представе *Семинарист: Шрединтеров Бо* московског позоришта Театр.доц. – представника једне од најзначајнијих тенденција „документарног позоришта“, селекција „Кругова“ ће бити представљена у окрњеном облику. Тим више што је максима „Стварност чуднија од маште“ у великој мери и њена доминантна карактеристика. Ипак и преостале две представе ће, уверен сам, уметнички релевантно показати значај поменуте тенденције. Сарајевски театар САРТР и представа *Једваносимсобоаколомисобо* доноси нам једну горко-веселу, урбану сагу о (залудним) коренима Историје и њиховом (принудном) чупању; док ће *Ајхман у Јерусалиму* Загребачког казалишта младих показати да је, у оквиру надмоћне уметничке визије, комбинацијом документа, фикције и етичког императива да нас у театру још увек могуће досегнути катарзу.

Шта бисте поручили наредном селектору/селекторки?

• „Буде ли сад, неће бити касније; ако неће бити касније, биће сад; не буде ли сад, ипак ће бити касније; бити спреман, то је све.“

Разговарала Наташа ГВОЗДЕНОВИЋ

ДАНАС НА ПОЗОРЈУ

16. међународни тријенале „Позориште у фотографској уметности“

У тексту за Каталог изложбе Ђорђе Одановић, председник Жирија и професор фотографије на Академији уметности Нови Сад истиче да „Ова тематика унутар фото медија има своја јака упоришта у земљама које веома негују театар и све што се дешава око њега. (...) Поплава ријалити програма прети да потопи драмску сцену и угуши глас театра, где се увек води коренита борба у оквиру критичке мисли и часне субверзије савременог контекста, преточене у уметничку драмску форму. Права позоришна фотографија је заостављена, можда стога што је на фестивалима Битефа и у неким позориштима забрањено фотографисање представа, јер до пре десет година могло се снимати на свим сценама. Проблеми се ређају, тако да је све мање правих заљубљеника у ову специфичну тему, као што је некада био Видоје

Мојсиловић, а данас су то Вукица Микача и Бранко Игњатовић. Питање је ко ће их наследити у овом послу, поготову што позоришта у Србији немају стално запослене фотографе. Велика је штета јер убудуће нећемо имати веродостојно документована извођења на 'даскама које живот значе'".

Жири у саставу: **Др Теодор Радун Пантеа**, EFIAP/S (Румунија); **Иштван Керекеш**, EFIAP/P, EFIAP/D1 (Мађарска); **Ђорђе Одановић**, професор фотографије, Академија уметности Нови Сад (Србија); **Борислав Миловановић**, EFIAP/G, EsFIAP, EPSA, GPU CR3 (Србија); **Раша Милојевић**, MFFSS, EFIAP/P, EsFIAP (Србија); Представник ФСС, **Мирослав Предојевић** (Србија), прегледао је 1123 фотографије које је на изложбу упутило 287 уметника из 60 земаља. Жири је за изложбу прихватио 244 фотографије 127 уметника из 48 земаља. Одлука о наградама 16. међународног тријенала „Позориште у фотографској уметности“, због епидемије коронавируса, донета је 21. априла 2020. на интернет платформи.

Покровитељи изложбе

Fédération Internationale
del'Art Phoporgrphique

ФОТО
САВЕЗ
СРБИЈЕ

Награде

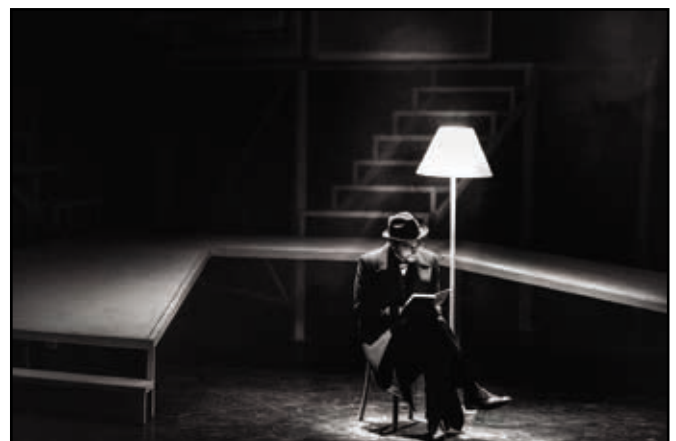
FIAP златна медаља: Бруно Мадеди, Италија,
Посебан њлес, бр. 6

FIAP сребрна медаља: Нелу Скрипциук, Румунија, *Дијалој*

FIAP бронзана медаља: Сандра Гарип, Доминиканска
Република, *Плес 01*

Почасно FIAP признање: Хенри Кандјоти, Турска,
Библиофил

Почасно FIAP признање: Зомороди Мотлах, Иран, *Јагници*

Почасно FIAP признање: Иштван Хуис, Мађарска, *Дон Жуан и робови*

ФСС златна медаља: Роман Косолапов, Руска Федерација, *Гиџарисија*

ФСС сребрна медаља: Мариан Плаино, Румунија, *Паунови 1*

ФСС бронзана медаља: Самир Захировић, Босна и Херцеговина, *Црква босанска 2*

Почасно ФСС признање: Шиуши Лиу, Кина, *Пројали дневник 1*

Почасно ФСС признање: М Т Банду Гунаратне,
Шри Ланка, *Врџолої*

Почасно ФСС признање: Андреј Беловезчик, Словачка,
XXII

PSA златна медаља: Мехмет Гокјигит, Кипар, *Плесачи џапе*

PSA сребрна медаља: Ахмет Вадах, Египат,
Земља сџраха - I

PSA бронзана медаља: Филип Илиевски, Република Северна
Македонија, *Јелена Серјејевна*

Жири 65. СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА

Алмир Башовић

(председник)

Рођен у Сарајеву 1971. Дипломирао, магистрирао и докторирао на Одсеку за компаративну књижевност и библиотекарство Филозофског факултета у Сарајеву, где предаје као ванредни професор.

За свој педагошки и научни рад на Академији сценских умјетности у Сарајеву добио је Награду др Разија Лагумџија. Објавио је преко педесет стручних чланака и студија у различитим часописима, зборницима и књигама. Учествовао је у приређивању зборника *Драма и вријеме* (Добра књига, Сарајево 2010) и *Животи, нарашћив сјећање: проф. др. Нирман Морањак-Бамбураћ* (Филозофски факултет, Сарајево 2017). Објавио је стручне књиге о драми и позоришту *Чехов и његов* (Стеријино позорје, Нови Сад 2008; словеначко издање: Књижница МГЛ, Љубљана 2013) и *Маске драмској субјекцији* (Виубоок, Сарајево/Загреб 2015).

Аутор је пет позоришних комада који су превођени на десетак језика, извођени су у Сарајеву, Бечу, Брну, Београду и Скопљу. Књиге драма: *Привиђења из сребрної вијека* (Око, Сарајево 2004), *Visions de l'age d'argent / RE: Pinocchio* (Theatroom noctuabundi, Париз 2008) и *Чешири и њо драме* (Сопнектум, Сарајево 2018). За драму *Привиђења из сребрної вијека* добио је награду на Фестивалу бх драме у Зеници, а драма је у избору Европске театарске конвенције (ЕТЦ) уврштена међу 120 најбољих савремених европских комада.

Радио је као драматург на више представа у Народном позоришту у Сарајеву, био је селектор и члан жирија на фестивалима у Јајцу, Сарајеву, Брчком и Скопљу.

Уредник је књижевног часописа *Животи*.

Јелена Мијовић

Рођена 1971. у Београду. Дипломирала драматургију на Факултету драмских уметности Београд. Радила на телевизији, писала сценарија за бројне емисије из културе, дечје ТВ серијале...

О 1996. до 2004. предавала драматургију на Катедри за драматургију ФДУ и била консултант за ТВ сценарио на Катедри за ТВ режију Академије уметности Нови Сад.

Драматуршкиња Позоришта Атеље 212 од 1999. Као драматуршкиња радила на представама у Битеф театру, Југословенском драмском позоришту, Атељеу 212, Македонском народном театру Скопље, Словенском народном гледалишћу Љубљана, Градском позоришту Истанбул, Словенском народном гледалишћу Марибор...

Сарадница на сценарију за филм *Балкан није мртв* редитеља Александра Поповског.

Изведени позоришни комади: *10, 9, 8...* НП Суботица, 2001, р. Ненад Гвозденовић; *Судбина и коменџари*, драматизација романа Радослава Петковића, НП Београд, 2002, р. Алиса Стојановић; *Секс за њочешнике*, драматизација књиге Јасминке Петровић, МП „Душко Радовић“ Београд, 2003, р. Алиса Стојановић; *На слово на слово*, адаптација истоимене ТВ серије Душка Радовића, Позориште „Бошко Буха“ Београд, 2004, р. Алиса Стојановић; *Планетиња сџецијалистичка*, МП „Душко Радовић“ Београд, 2007, р. Алиса Стојановић; *Прича из вилинске шуме*, Позориштанце „Пуж“ Београд, 2008, р. Ана Здравковић; *БЛИ*, Атеље 212 Београд, 2009, р. Никола Завишић; *Где је зајога? (Wo ist der westen?)*, Фолкстеатар, Фестивал „Go West“, Беч, 2010, р. Кристина Хомел; *Мејаморфозе* (по Овидију, са Александром Поповским), ЈДП Београд, 2010, р. Александар Поповски; *Пиноккио*, Градско позориште Подгорица, 2013, р. Снежана Тришић; *12 њених жена*, НП Ниш 2014, р. Иван Вуковић; *Ружа, увела* (по мотивима приповедака Боре Станковића), Позориште „Бора Станковић“ Врање, 2016, р. Милан Нешковић; *Хроника њаланачкој тробља* (драматизација истоименог дела Исидоре Секулић), Крушевачко позориште, 2019, р. Иван Вуковић.

Игор Бурић

Рођен 1976. Новинар и позоришни критичар новосадског дневног листа *Дневник*. Дипломирао на Одсеку за филозофију Филозофског факултета у Новом Саду.

Још као студент писао и објављивао текстове о филозофији, теорији и критици културе,

новим медијима, књижевности, музици, позоришту, филму, интердисциплинарним уметничким формама. Од 2003. пише и позоришну критику, чиме наставља велику традицију листа у којем се запослио 2002. године.

Поред рада у *Дневнику*, пише чланке, интервјуе, критике као повремено сарадник позоришних часописа *Сцена* и *Лугус*, али и за друге штампане и интернет медије.

Уређивао је часопис *Инџерзоне* Фестивала актуелне музике, Билтен Фестивала професионалних позоришта Војводине, Билтен *Сјанар* Групе за концептуалне политике и Центра за нове медије *kuda_org*.

Модерисао разговоре у програмима Музеја савремене уметности Војводине, Фестивала професионалних позоришта Србије, Фестивала савременог позоришта *Desire* Позо-

ришта „Деже Костолањи“ Суботица, Стеријиног позорја и Битефа. председавао је жиријем Фестивала професионалних позоришта Војводине, жиријем Међународне асоцијације позоришних критичара/АСТ на Стеријином позорју и на сарајевском МЕСС-у.

Са Владимиром Копицлом био је коселектор 54. Стеријиног позорја. Члан је Удружења позоришних критичара и театролога Србије.

За писање и друга професионална постигнућа је као „готово ексцесна појава међу младим новинарима у Дневнику и у културној рубрици“ добио годишњу награду тог листа 2004, а затим и 2017. године.

Признање ван куће у којој ради стекао је 2005. када је добио награду Фондације „Конрад Аденауер“ Новосадске новинарске школе за најбоље младе новинаре.

На 59. Стеријином позорју (2014), добио је Стеријину награду за позоришну критику „Миодраг Кујунџић“.

Жељко Хубач

Рођен у Тузли, 1967. Као инжењер електротехнике и апсолвент београдског Природно-математичког факултета, уписао је Факултет драмских уметности у Београду, где је дипломирао 1996. на одсеку Драматургија. Представе рађене по његовим

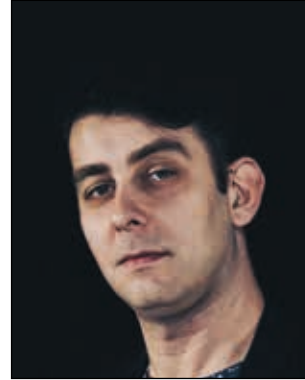
драмама биле су у селекцији више од 40 домаћих и иностраних позоришних фестивала и освојиле више од 50 награда. Представе рађене по његовим адаптацијама такође су учествовале и освајале награде на значајним иностраним фестивалима, међу којима су Град-театар Будва, Сплитско лето, Фестивал камерног театра „Ристо Шишков“ у Струмици, Фестивал црногорског театра, Интернационални театарски фестивал у Пекингу и др.

За драмске текстове награђиван је десет пута у земљи и иностранству (Награда за најбољи драмски текст на Фестивалу професионалних позоришта Србије „Јоаким Вујић“ 1994, Награда „Бранислав Нушић“ Удружења драмских писаца Србије 1996. и 1998, Награда за најбољи текст на Фестивалу луткарских позоришта Србије 2002, Награда за најбољи комедиографски текст на Данима комедије 2004, Награда за најбољи савремени драмски текст на Сусретима позоришта/казалишта БиХ 2010. и др.) Добитник је Награде Народног позоришта Београд за уметнички и радни допринос 2010. и Октобарске награде града Лесковца, 2016.

Драме су му превођене на енглески, немачки, руски, бугарски, пољски, шведски и јапански језик. У издању КИЗ „Алтера“ и Шабачког позоришта објавио је књигу драма *Бизарно*, 2012. Аутор је већег броја реализованих телевизијских емисија, играних серијала, ТВ драма и једног дугометражног играног филма.

Писао је позоришну критику за дневни лист *Данас*. Објављивао је театролошке есеје у домаћим и иностраним часописима.

Био је уредник издања Музеја позоришне уметности Србије и позоришног часописа *Театрон*, главни уредник Издавачке делатности Народног позоришта Београд и драматург Српског народног позоришта Нови Сад. Од 2014. до 2018. био је вршилац дужности директора Дrame Народног позоришта Београд. Тренутно је драматург тог позоришта.

Роберт Ленард

Позоришни редитељ, драмски писац, драматург, уметнички руководилац Новосадског позоришта. Рођен 1983. у Сенти, студирао хунгарологију на Филозофском факултету.

Дипломирао је 2009. мултимедијалну режију у класи Боре Драшковића и Бориса

Лијешевића на Академији уметности у Новом Саду. Његова дипломска представа је била *Права природа љубави* у Позоришту „Деже Костолањи“ по савременом тексту канадског драматичара Бреда Фрејзера.

Од 2008. до 2013. ради као слободни уметник и усавршава своје знање режије као асистент различитих савремених аутора: Андраша Урбана, Оливере Ђорђевић, Борута Шепаровића и Ласла Кесега. Режирао у Будимпешти, Бекешчаби, Позоришту „Деже Костолањи“ и Салашком позоришту.

Од 2013. је стални сарадник Новосадског позоришта, прво као уметнички сарадник, редитељ, драматург и асистент режије, а од 2016. као уметнички руководилац те установе. Његове режије у Новосадском позоршту су: *Нојзацер кабарет*, *Пијани процес*, *Фама о бициклизтима*, *Егвард II*, *Сањари* и *Кайеџан Прљави Фред*. Редовно режира на Академији уметности у Новом Саду, представа *Ловац у жићу* је добитник више награда на међународним студентским фестивалима.

Пише драме, које се појављују на разним сценама Мађарске и Србије. Редован је гост на концертним извођењима мађарског националног фестивала POSZT и фестивала мађарске савремене драме DESZKA. Његову збирку драмских текстова *Скизојолис* објавила је издавачка кућа „Форум“ у Новом Саду 2015. године. Драму *Бдиоци* је извео ансамбл Народног позоришта у Суботици у режији Ђерђа Херњака, а драму *Тешоважа* поставили су у Позоришту „Жигмонд“ Мориц у Њиређхази. Превео је и адаптирао текстове *Црни* и *Фама о бициклизтима* у Новосадском позоришту.

Жири Стеријине награде за театрологију „Јован Христић“

Проф. др Љиљана Пешикан Љуштановић
(председница)

Др Александра Кузмић
Проф. др Небојша Ромчевић

ОКРУГЛИ СТО КРИТИКЕ

Ове године на Округлим столовима критике разговараће се о свим изведеним представама на фестивалу: у Такмичарској селекцији (*Смедерево 1941*, *Крећане, Ко је убио Џенис Џојлин?*, *Густав је крив за све*, *Semper idem*, *Радничка хроника*, *Леја Брена њроцекџи*), селекцијама „Кругови“ (*Једваносимсобоакаломисџобо*, *Ајхман у Јерусалиму*) и „Друга сцена“ (*Нико и ниџија*, *Повраџак*), као и о представи у пратећем програму *Лоунли џленеџи*. Сесије ће се одржавати сутрадан по изведбама, почињаће у 11 сати, а у данима одржавања два стола критике почињаће у 11 и 12 сати (28, 29. септембра, 1. и 3. октобра). Разговор о представи *Леја Брена њроцекџи* одржаће се 3. октобра након одигране представе, почетак разговора предвиђен је у 22 сата.

ВОДИТЕЉИ ОКРУГЛОГ СТОЛА

Исидора Поповић

Рођена 1981. у Новом Саду. Основне студије завршила 2003. на Академији уметности у Новом Саду (Драмски одсек, смер Глума на српском језику), у класи професора Петра Банићевића. Магистрала 2005. на Одсеку за српску књижевност Филозофског факултета у Новом Саду, одбранивши рад *Живоџи и дело Лазара Лазаревића сџаријеџи*. Докторира 2013. дисертацијом *Комедија у Срба џре Јована Сџерије Појовића (од џочетџка до 1830. џодине)* на Филозофском факултету у Новом Саду. Током израде докторске дисертације била стипендиста Министарства науке Републике Србије.

Од 2000. до 2005. радила на Телевизији Нови Сад (данашња РТВ), најпре у Информативном, а потом у Документарно-образовном програму. Од 2005. запослена је у Матици српској, најпре у Лексикографском, а потом у Рукописном одељењу. Носилац више пројеката и тема у Матици српској, између осталог: *Рукописна заосџавџиџина Јована Сџи. Појовића у Матици српској* (2006–2008), *Проучавање, редиџовање и објављивање српске џозориџне башџине до 1918* (од 2008), *Матица српска и Српско народно џозориџије* (од 2012). Сарадница *Српскоџ биоџрафскоџ речника* и *Лексикона џисаца српске књижевности* Матице српске, као и капиталног националног пројекта Издавачког центра Матице српске *Десеџ векова српске књижевности*.

Бави се историјом српског позоришта и раним развојем српске драмске књижевности. По позиву је учествовала на више научних скупова у земљи и иностранству, а у периодици је објавила неколико десетина чланака. Објавила је монографије: *Књија Сџериџних рукописна: рукописна заосџавџиџина*

Јована Сџи. Појовића у Матици српској, Матица српска, Нови Сад 2008. (награђена 2009. на новосадском Салону књига као издавачки подухват године) и *(Пред)историја веселих џозорја*, Стеријино позорје, Нови Сад 2014. Као приређивач објавила је књиге *Герасим Зелџи/Викенџије Ракиџи/ Саво Мркаџи, Десеџ векова српске књижевности*, Издавачки центар Матице српске, Нови Сад 2016. (са Боривојем Чалићем) и *Фоџер: Јован Ѓорђевић и Српско народно џозориџије кроз одабране изворе*, Градска библиотека у Новом Саду и Матица српска, Нови Сад 2017. (са Браниславом О. Поповићем). Од 2013. члан редакције часописа „Сцена“ у коме уређује сталну рубрику из историје позоришта.

Влатко Илић

Ванредни професор на Факултету драмских уметности Универзитета уметности у Београду на Катедри за теорију и историју. Рођен је 1981. у Београду. Дипломирао 2006. на Катедри за позоришну и радио режију као студент генерације Факултета драмских уметности. Децембра 2010. брани своју докторску дисертацију *Сџраџије џџџанка извођења уживо у еџохи нових медија: Нова џеорија џозориџија / џеорија новоџ џозориџија у Србији* на Универзитету уметности у Београду и стиче звање доктора наука у области теорије уметности и медија.

Аутор је две научне монографије: *Савремено џозориџије: еџџеџско искуџтво и џресџџџичке џраксе* (Стеријино позорје, Нови Сад 2018) и *Увод у нову џеорију џозориџија* (Нолит/Алтера, Београд 2011); један од уредника тематских зборника: *Филозофија медија: медији и конфликџи* (са Д. Вуксановић, Д. Ѓаловић, М. Ѓорђевић, Д. Китановић; ЕДС/Факултет педагошких наука, Јагодина 2020), *Филозофија медија: медији и алџтернаџива* (са Д. Вуксановић, Д. Ѓаловић, М. Ѓорђевић, Д. Китановић; ЕДС/Факултет педагошких наука, Јагодина 2018) и *Тхеаџре within the context... and not just theatre / Позориџије у контекџту... и не само џозориџије* (са И. Ристић, Хоп. Ла!/ФДУ, Београд 2016). Од 2012. до 2014. реализатор је научно-истраживачког пројекта „Теорија извођачких чинова: од драмског театра до друштвених промена“ при Академији уметности Универзитета у Новом Саду. Добитник је Специјалне Стеријине награде за режију (2007). Члан Естетичког друштва Србије.

Жири Округлог стола критике: Александра Гловацки (председница), Миливоје Млађеновић и Андреј Чањи, донеће одлуку о најбољој представи у Такмичарској селекцији.

Награда публике: након сваке изведене представе публика ће гласањем изабрати свог фаворита на 65. Стеријином позорју.

Поред научно-истраживачког рада, Илић је активан и у домену уметничког стваралаштва. Редовно сарађује са драмским програмом Радио Београда (радио драме: *Pars Hostilis*, М. Караклајић; *Пећ нивоа џећ разговора др Свештолика Плесника и др Марије Полек*, В. Клочар; *Исцељење*, Д. Вуксановић; *Тесџаменџ овој дана*, Е. Бонд; и друге) и Београдском филхармонијом (*Прича о војнику*, Стравински/Рама, 2018; *Искојани сократи*, Вилсон, 2018; *Моцарџ*, 2016); међу његовим режијама издвајају се: *Ана Франк, џрема Дневнику Ане Франк*, НП „Стерија“, Вршац 2016; *Маркс у Сохоу*, Х. Зин, Царина/ЈДП, Београд 2013; *Сам крај свеџа*, Ж. Л. Лагарс, Мало позориште „Душко Радовић“, Београд 2006; као и серијал радова реализован у сарадњи са Војиславом Клочаром: *Формирање Х владе Краљевине Корейџе*, Hebbel Theater, Берлин 2009; *Оснивање III универзитетџа у Краљевини Корейџи*, Geschwister-Scholl-Haus, Лајпциг 2008; *Парламентџарна исџорија Корейџе*, Белеф 2007. и други.

Из историје СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА НАГРАЂЕНИ ДРАМСКИ ТЕКСТОВИ

Прво Позорје (1956) било је у знаку текстова Јована Стерије Поповића (1806–1856).

За 64 године Фестивала награђено је мноштво драмских текстова – што Редовном, Ванредном или Специјалном Стеријином наградом те Стеријином наградом Стеријиног града Вршца за текст савремене комедије. ...Неизбежни антички узор, има и авангарде, урнебесног хумора, политичког театра, драма достојних великих драматургија дуге традиције. Тешко је успоставити критеријуме за одабир неколико драма које бисмо представили цитатима и коментарима. Већина награђених текстова је из пера српских драматичара. Акцент у избору је на старијим текстовима, из жеље да се са њих скине прашина (заборава), јер њихови аутори више не пишу. Драмска реч трећег миленијума довољно је заступљена у јавности, између осталог заслугом шампе и електронских медија (интернет) – бројни интервјуи драмских писаца, међу којима су многи веома успешни филмски и ТВ сценаристи. Савремени драматичари креирају блогове и сајтове, преко којих пласирају своју драматургију и естетику, неретко и политичке ставове.

Борислав Михајловић Михиз, „Бановић Страхиња“
(ЈДП Београд, режија Мата Милошевић, 1963)

...Темом драме, писац је на јужнословенском позоришном простору посредно наговестио *драматургију политичких значења*... У истоименој народној песми остављено је отворено питање – зашто Страхиња не кажњава супругу за двоструко неверство... Упркос томе што у драми нема ниједне његове изјаве љубави, врло је вероватно да Страхиња воли своју, на витешком турниру освојену Љубу (*љубав је нешто што се или мора, или не може*)... Нуди да је врати у свој дом зато што мисли да је она његова брига, део његове породице у феудалном смислу. Није надлежан да буде судија. *Нудим вам своје ђуџање и џуџу што је све џако било и што је све џако како јесџе. Чудно је али је истина: ко неће или не може да суди, џај нема што ни да џрашџа... Ништојам не нудим*

што већ није било ваше. У тим тренуцима спрема се за небески суд, сигуран да ће погинути на Косову.

(П. Марјановић, *Срџски драмски џисци ХХ џтолеђа*)

Неџко бјеше Сџрахиниђу бане!

„[...] СТРАХИЊА: Ја више, кажете, нисам ваш? Е, па, бивша моја силна и господска тазбино, нека знате да ми није жао. Видиш, Југовиђу [Војин], ја за вас неђу ређи да сте слабиђи и кукавице. Слабиђи и кукавице ви нисте. [...] А што се Косова тиче, ту се твоја непогрешива мајка преварила. Стари барјак банова Страхињића виђе се на Косову међу барјацима све српске госпде. Биђе мало људи испод њега, можда ће га једва држати ослабеле руке немођног слуге Милутина, али се он неће повити и неће пасти док још носим ово главе на рамену. Рат је наш посао, мушки. Важније нас ствари чекају него да судимо женама. За који дан судиђемо се са судбином. Гинуђемо тамо у крви и мукама па нека бар људска прича остане за нама. Тамо се ја неђу постидети ни вас, Југовиђи, нити било кога другог. Неће ми чак ни рука задрхтати због тога што за мене неће ко имати да се моли Богу.

[...] ЈУГ: Збогом пошли, децо!

(*Сџрахинџа и Жена излазе. Дуђа, неђомична џиџина*.)

ВОЈИН: И... Јесте ли сада сређни, оче?

ЈУГ: Нисам сређан, Војине, нисам. Али мађе несређан, свакако. Знаш, мало ми је још остало па тешко губим. [...]

Приредила Александра КОЛАРИЋ

Акредитовани новинари

Билтен 65. Стеријиног позорја: Наташа Гвозденовић, Милена Кулић, Снежана Милетић, Бранислава Опрановић. Фоторепортери: Марина Блашковић, Бранислав Лучић

Политика: Борка Голубовић Требјешанин
Компанија Новости: Јованка Симић, Ненад Карлица (фоторепортер)

Дневник: Наташа Пејчић, Нина Попов Бриза

Данас: Гордана Нонин

Блиц: Тања Њежић, Невен Џодан (фоторепортер)

Грађански лист: Ивана Влаисављевић

Војвођанске вести: Весна Радовић

Magyar Szó: Валерија Бозоки

Новосадски репортер: Зоран Сурла

„Критика“, Скопље: Сашо Огненовски

„Хођу у позориште“, часопис и портал: Милица Амицић

РТ Војводине: Ивана Петровић, Милица Вукмановић, Јелена Јокић, Милица Ранчић, Ивана Зечевић, Соња Митровић, Сташа Јамушаков, Сања Мацут, Слободан Мојак

РТ Војводине (Редакција на мађарском језику): Едит Екереш

РТС (Културни дневник): Оливера Милошевић

Новосадска ТВ: Гаљина Чобанов

Делта ТВ

ЈМУ РТВ (Први програм радија): Татјана Новчић Матијевић
РТС Радио Београд 2: Мишка Кнежевић

Информативни портал 021: Јелена Георгиев, Гордана Михајловић

Mediaportal: Драгољуб Селаковић

Culturama, интернет портал: Ивана Малетин

Belgrade Edit Culture Blog: Марко Радојичић

Belgrade Online: Гордан Горуновић

VOICE: Љупко Мишељић

Нова издања Стеријиног позорја

Часопис „Сцена“ започиње симболично значајну 2020. годину за нимљивим садржајем броја у чијем је фокусу – попут сепарата – Трибина „Театри Балкана – Сарадња на раскршћу“, која је одржана као пратећи програм новопокренутог фестивала Театар на раскршћу у организацији Народног позоришта Ниш. Дводневну трибину на којој су о модалитетима међутеатарске сарадње у региону говорили домаћи и страни театролози, критичари и позоришни делатници, пратили смо и третирамо је као значајно друштвено утемељење могуће сарадње у граничном простору, јер има посебан третман у политичкој,

геостратегијској, привредној, али и културолошкој сфери Балкана. За неке је ово подручје неуралгична тачка, за друге јединствен простор, за треће граница која дели цивилизације. Не покушавајући да дефинишу или да се одреде за одређене стране и тумачења данашње позиције Балкана, учесници скупа трагали су за могућностима и модалитетима сарадње у области културе, нарочито театару, који својом комплексношћу делује без обзира на различитости – прилично интегришуће. Определили смо се за преношење интерпретираног, што понуђеном тексту даје животност и живост, будући да је трибина протекла у таквом духу – позитивном, оптимистичном и креативном. Схватајући да је то још један почетак, Александар Милосављевић, један од уредника „Сцене“, уложио је значајан напор да бројна излагања претвори у грађу за манифест, верујемо, будућег театарског заједништва и разумевања на простору Балкана.

Ваља напоменути да „Сцена“ ни у овом броју не оставља по страни садржаје из својих сталних рубрика, па скрећем пажњу на две нове драматизације дела Боре Станковића из пера Тијане Грумић и Димитрија Коканова, као и на текстове у рубрици Фестивали, који коначно резимирају протеклу позоришну сезону.

Милош Латинковић

СУТРА НА ПОЗОРЈУ НЕДЕЉА, 27. СЕПТЕМБАР

10.00 часова / СНП, горњи фоаје Сцене „Јован Ђорђевић“

СЦЕНА, МАСКА, КОСТИМ, ЛУТКА

Отварање изложбе, уручење награда

Изложбу отвара Горан Ибрајтер

Организатор: Центар за ликовно образовање деце и омладине Војводине

11.00 часова / Такмичарска селекција

ОКРУГЛИ СТО: СМЕДЕРЕВО 1941.

18.00 часова / Новосадско позориште

КРЕТАЊЕ

Текст: ДИМИТРИЈЕ КОКАНОВ

Режија: ЈОВАНА ТОМИЋ

Битеф театар Београд

Док посматрам стампедо како маршира околу, не знам да ли је свадба или сахрана. Прослава јесте. Социјална кореографија јесте. Консензусом договорена конвенција јесте. Уобичајена процедура јесте. Опште прихваћена прождрљивост јесте. Колективно тело се гiba и храни.

Ходам. У месту. Пред вама.

Задржавам поглед на вашим наказним изразима лица, искривљеним од шарених светала ватромета. Лица се криве под притиском жеље да ударе у срећу и да је доживе. Да је зауставе. У месту.

(Димитрије Коканов, *Кретање*)

12.00 часова / СНП, Камерна сцена

ЈАВНО ЧИТАЊЕ РАДОВА СТУДЕНАТА ДРАМАТУРГИЈЕ АКАДЕМИЈЕ УМЕТНОСТИ НОВИ САД

МИНА ПЕТРИЋ: *Јелена и Сенка*

14.00 часова / СНП, Камерна сцена

ЈАВНО ЧИТАЊЕ РАДОВА СТУДЕНАТА ДРАМАТУРГИЈЕ АКАДЕМИЈЕ УМЕТНОСТИ НОВИ САД

УРОШ ЧУПИЋ: *Бескућници*

20.00 часова / СНП, Сцена „Пера Добриновић“
(публика је на сцени)

КО ЈЕ УБИО ЦЕНИС ЦОПЛИН?

Текст: ТИЈАНА ГРУМИЋ

Режија: СОЊА ПЕТРОВИЋ

Српско народно позориште Нови Сад и
ОПЕНС Нови Сад

Ценис зайева. У йола йесме се чује луйање на врашима.

ПОЛИЦАЈАЦ: Добро вече.

ЦЕЈМС: Добро вече.

ПОЛИЦАЈАЦ: Имамо пријаву да нека жена вришти.

ПИТЕР: Господине, није вриштање, имамо пробу бенда, то ова госпођица пева.

(Тијана Грумић, *Ко је убио Ценис Цоплин?*)